

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Atlas minor Gerardi Mercatoris

Mercator, Gerhard

Amsterodami, 1610

Polvs Arcticvs

[urn:nbn:de:bsz:31-118360](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-118360)

Ac Terrarum circumjacentium descriptio.

GENERALI descriptione (candide Lector) totius Orbis terræ & quatuor partium ejus juxta naturæ ordinem methodicè repetitâ & præmissâ, statui ad imitationem Ptolemæi Cosmographorum Principis ab ipso Polo & regionibus sub ipso circumjacentibus, singularum deinceps particularum Geographiam inchoare, ut nimirum ab alto ad inferiora descendens, & à sinistris ad dexterora progrediens, Septentrionem cum Austro, & Occidentem cum Oriente paullatim jungam: quod ut mihi Reique publicæ Christianæ felix faustumque sit, Deum Optimum Maximum precor & obtestor. Polus est extremas axis, id est linea per centrum globi traducta, Latinis vertex. Hi duo sunt, Septentrionalis & Austrinus. Septentrionalis est, qui versùs Boream semper conspicitur, ideòque etiam Borealis & Arcticus dicitur. Austrinus, qui solis Meridionalibus apparet, ideòque Meridionalis, Notus, & Antarcticus cognominatur. Ac de Polis quidem hoc loco paucula ista sufficiant. Ad regiones sub Polo Arctico circumjacentes venio. Quæ sunt *Groenlandia*, *Frislandia*, *Nova Zembla* cum aliis nonnullis, de quibus breviter quantum quidem cognitæ sunt, agemus. *Groenlandia* à viriditate nomen habet, Insula ignota adhuc maximâ ex parte. Sitâ est inter cirulum Arcticum, & Polum, ejus Paralleli extremi sunt Austrum versus grad. LXV. Boream verò versus grad. LXXVII. In hac Insulâ, si Nicolao Zenero (qui anno M. CCC. LXXX. variis jactationibus in vicino mari agitatus est) credimus, continua hyems est novem mensium, quo toto tempore ibi nō pluit: neque ineuntis hyemis nives unquam ante ejus finem dissolvuntur, graminum tamen innoxia sunt. Insignis enim hic graminis & pabuli proventus. Mira item pecorum & lactariorum copia, ob illam pabuli insignem ubertatem: adeò ut strues quasdam ingentes butyri & casei componant, quas eò navigantibus venales exponant. Duæ autem tantùm habitationes in *Groenlandiâ* nobis notæ sunt, *Alba* & *S. Thomæ canobium*, de quo mox dicemus. *Groenlandiam* lambit mare *Pigrum*, quod & *Glaciale* & *Concretum* dicitur. Est in *Groenlandiâ* Monasterium ordinis Prædicatorii: & non procul ab eo mons *Æthinæ* instar ignivomus, ad cujus radices aquarum perennium fons, cujus candentibus aquis non solum omnia illius monasterii habitacula hypocausti instar calefiunt: sed etiam panis & cibi nullo alio adhibito igni excoquantur. Tota hujus Monasterii fabrica ex tophis constat, quos idem mons medias inter flammæ evibrat. Iidem fontes hortos vicinos tepesciunt, ita, ut vario florum herbarumque genere perpetuò rideant. Proximus etiam maris tractus harum aquarum benignitate nunquam congelatur, sed piscibus Hominibusque perpetuò patet. Inde hic tantus aquatilium pisciumque ex frigidioribus locis concursus, ut non solum hi Monachi, sed circumvicini etiam accolæ suaviter unde vivant, habeant. *Frislandia* Insula Veteribus prorsus ignota: major quàm *Hibernia*. Magna in hac cœli inclementia. Incolæ fruges ulla non habent, sed piscibus vescuntur ut plurimum. Ejus primarium Oppidum ejusdem est cum Insulâ nominis. Regi *Norvegiæ* paret. Incolæ ut plurimum piscationibus tem faciunt. Capitur enim in ejus portu tanta omnis generis piscium copia, ut iis multæ onerentur naves, quibus in circumjacentes Insulas avehuntur: Quemadmodum

*Groenlandia unde dicta.**Cœli qualitas & solis.**Frislandia.*

Nova Zembla.

dum scribit dictus Zieglerus. Idem Mare Insulae ab Occidente proximum, brevis & scopulis plenum, Icarium: & Insulam in eo Icariam, ab Incolis nominari scribit. Insula haec hoc nostro tempore denuò innotescere incipit, idque Anglorum auspiciis. *Nova Zembla* insula est sita sub gradu 76. Summa hic inclementia aëris atque intolerabile & intensissimum frigus. Regio deserta, sylvestris, rigida, molesta. In hac nec frondes nec graminum crescit; in hac etiam nulla Animalia praeter carnivora reperiuntur, qualia Vulpes & Ursi, quorum non tantum in hac Insula, sed in plerisque regionibus Septemtrionalibus magna copia est. Sunt & Belluae marinae: quae vasto corpore Bovisque magnitudinem excedentes, *Wabusschen* vulgò dicuntur: os habent leoninam specie, pellem villosiorem, quatuor pedes, duos dentes ex parte oris superna prominentes, planos, duros, candentes, ut Elephantinis precio non cedat. Freta hic, *Fretum Weygats*, *Forbisseri* & *Davis*. *Fretum Weygats* protenditur ad Ortum usque; ad Crucem dictum angulum, deinde ad Arctapeliotem usque ad Dissidii angulum, paulò ad Orientem vergentem. In Australis lateris Weygats continente Gulielmus Barendsonius aliquos agrestiores homines reperit Samiutas appellatos. Vestium horum quibus utuntur forma, similis est illi quam nostri pictores sylvestribus Hominihus tribuunt, minimè tamè sylvestres sunt, sed bono intellectu praediti. Amiciuntur pellibus Rangiferorum à capite usque ad pedes. Vt plurimum brevi sunt corpore, latà planaque facie, parvis oculis, brevibus cruribus & divaricatis, agilesque sunt in cursu & saltu. Rhedas habent in quibus unum aut duos Rangiferos jungunt, qui unum aut alterum hominem insidentem tam celeri cursu trahunt, ut nullus nostrorum equorum aequari illis possit. *Fretum Forbisseri* à Martino Forbissero Anglo nomen accepit, qui anno MD LXXVI, transitum ad Cathaiam per Septemtrionem quaerens, pervenit ad Fretum quoddam, in quo reperit & Insulas & Homines plurimos, de quibus pauca subiiciemus. Homines ejus loci ab omni cultu alieni, crudis ferarum ac piscium carnibus vescuntur. Vestuntur pellibus ferarum venatione captarum, herbas etiam crudas bestiarum in morem devorant. Tentoria eorum pellibus Balenarum teguntur, perpetuae ibi nubes & frigus asperrimum. Canibus qui Lupos nostros specie referunt, sub jugum missis, utuntur ad res necessarias super glaciem advehendas. Arma illis sunt arcus, sagittae & funda. Nulla ibi ligna, Cervi multi: homines terram non colunt, contenti rebus quas sponte producit: venatione vivunt: potus illis sanguis ferarum est calidus, aut aqua glacie: nulli istic fluvii, nulla scaturigines, quòd violentia frigoris terram ita concludat, ut aquarum scaturigo erumpere nequeat. Homines sunt magni laboris, venatores strenui & praesertim in aucupii astutissimi: utuntur certo navigii genere ex corii confectio in quo solummodò homini locus: cui unico tantum remo opus est. Dextrà Instrumentum tenet quo aves telo jaculatur. Hujus exemplum in Angliam visum. *Fretum Davis* itidem à Johanne Davis Anglo appellationem accepit, qui anno 1585 & duobus proximis littora Americae, vel potius Groenlandiae Circum spectantia à 53 gradu ad 75 transitum illac in Chinam scrutando perlegit. Quae de Euripis illis quatuor in Tabula vides, desumpta sunt ex Itinerario Jacobi Cnoxen Buscoducensis, qui refert Minoritam quendam Anglum Oxoniensè Mathematicum terras Polo circum vicinas descripsisse & astrolabio dimensum esse in hanc sequentem formam ferè, uti ex Jacobo collegit Mercator. Euripos illos quatuor dicit tanto impetu ad interiorem voraginem rapi, ut

Naves

naves semel ingreſſe, nullo vento retroagi poſſint, neque verò unquam tantum ibi ventum eſſe, ut molæ frumētariæ circumagendæ ſufficiat. Sed hac Luciani veris narrationibus non abſona videntur, quando qui loca in quibus Euripi illi eſſe dicuntur luſtrarunt, Euripos nullos invenerunt: ſcilicet Hollandi, qui uſque ad 81 Lat. gr. apertum mare invenerunt.

Cæterùm de Hyperboreorum habitatione expedit audire Iulium Scaligerum exercitatione xxxvii. de navigatione ex mari Hyperboreo Sinam verſus ita ſcribentem: *An verò per id mare poſſit ad Sinas inſtiti navigatio, alia aliis adducta ſunt in utramque partem, argumenta, varièque adſenſum eſt. Noſtra tamen hæc ſunt.* A Divina ſturtiſtis unde curſum auſpicantur, legendum eſſe volunt totum illum tractum, qui univerſam ambit Scythiam ad ejus Orientalem, uſque angulum: in cuius flexu, Septentrionem aut Aquilonem cum Favoniis commutandum. Quæ de re qui verba faciunt, illius & maris & ventorum & ora naturam minus exploratam habere, certum eſt. A deo namque vari ſunt Zephyri & Subſolani, ut panè ſint ignoti. Aquilonum frequentia tanta, ut illius imperium, cæli quaſi legitimum à natura commiſſum eſſe videatur. Vada infinita, cæca, limoſa. Hyeme qua decem ſavit menſes, quaſi pavimento ſolidata maris ſuperficius. Æſtate perpetua caligo, qua pomeridianis horis unâ & alterâ vix diſcuſſa, mox redintegratur. Tum vero majus à glacie periculum, cuius immenſe cruſta ſluitantes, mobilium Inſularum inter ſe conſuſionum ſpeciem præbent. Certè nuperis Bataavorum navigationibus Anno MDxciv & ſequentibus duobus in hæc loca inſtitutis, ſpes facta eſt, poſſe ex mari Hyperboreo ad Orientales Orbis oras navibus perveniri, ſed difficulter admodum propter glaciem & hybernâ nocte. Gulielmus Barendſonius negabat per Fretum Naſſovicû ad Sinas inſtitui navigationem poſſe, non ſolum ob glaciem, ſed præcipuè quòd ex variis obſervationibus comperit, non mare illud ſed ſinum duntaxat eſſe, inprimis ex eo quòd nullum fluxum & refluxum invenerit. Verùm ſpes illi magna fuit per Borealiſſimam Novæ Zemblæ partem dictam navigationem, perſici poſſe. Cæterùm cum indies novæ navigationes illac ad Sinas inſtituantur, tandem experienciâ diſcetur, utrùm id perſici poſſit, nec ne. Conſtat autem naves noſtras ad gradum uſque 81. provecas, & etiamnum mare apertum inveniſſe: poſt verò ad grad. 76. glaciæ cruſtis ingentibus ac nocte ingruente impeditas fuiſſe, ne ulterius progredi poſſent. Deſtituit vectores Sol 4. Novemb. Anno MDxcvi: viſus iterum 24. Ianuarii anno ſequenti: quo toto tempore in novâ Zemblâ tuguriolo à ſe exſtructo latitarunt, uſque ad 14. Junii, fortiſſimî Argonautæ. Sic enim jure eos appellare liceat. Nam quamvis valde celebrata ſit à veteribus Argonautarum navigatio: ſi tamen cum iſtâ conferatur, ludus cenſebitur. Quis enim, ante hos Hollandos, per 13. menſium ſpatium, ab omni hominum conſortio ſegregatus, rerum omnium inopiâ preſſus, rigidiffimo cælo intenſiſſimum gelu pertulit, ſub Poli Arctici 76. graduum altitudine in vaſtâ ſolitudine ædes fabricavit in quas ſe reciperet, ut ab æris inclementiâ ſe tueretur, in illis ipſis identidem altiſſimâ nive ſepultus, ac totis ferè decem menſibus incluſus? Taceo quæ in reditu, navem deſerere coacti ac ſcaphâ non tectâ vecti, acerba pertulerunt. Taceo feroces, truculentos & ingentis magnitudinis Vrfos, atque belluas marinas, cum quibus ſæpenumerò fuit dimicandum. Quas tamen ærumnas omnes, labores & admirandas difficultates, forti magnòque animo, non ſine benignâ Divini Numinis proteſtione & favore ſuperarunt.

D

ISLANDIA